
AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE'DE GENÇ İŞSİZLİĞİNİN BELİRLEYİCİLERİ: PANEL VERİ ANALİZİ¹

Kıvanç GÜNEY², Mehmet Fatih CİN³

Öz

Bu çalışmada Türkiye ve Avrupa Birliği ülkelerinden; Almanya, Avusturya, Birleşik Krallık, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Kıbrıs, Malta, Polonya, Portekiz, Yunanistan için 1991-2016 yıllarına ait gayrisafi yurtiçi hasıla, enflasyon, doğrudan yabancı yatırım ve finansal kriz verileri kullanılarak genç ve genel işsizliğin belirleyicileri panel veri analizi ile araştırılmıştır.

Çalışmanın sonucunda ekonomik büyüme, enflasyon ve doğrudan yabancı yatırımlar genç işsizlik ve genel işsizlik oranını negatif etkilerken, finansal krizler pozitif etkilemektedir. Ayrıca genç işsizlik, genel işsizliğe kıyasla makroekonomik faktörlerin etkilerine daha fazla duyarlıdır.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, Genç İşsizlik, Panel Veri Analizi, Avrupa Birliği, Türkiye.

---

¹ Bu çalışma Kıvanç GÜNEY'in "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Genç İşsizlik Sorunu ve Kaynakları" başlıklı yüksek lisans tezinden (Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019) türetilmiştir.

² Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, kiwancguney@hotmail.com, ORCID No: 0000-0003-2625-639X.

³ Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, mfatih@cu.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-1566-8831.

Makale Gönderilme Tarihi: 7 Ağustos 2019. Makale Kabul Tarihi: 5 Mart 2020.

Makale Türü: Araştırma Makalesi

THE DETERMINANTS OF THE YOUTH UNEMPLOYMENT IN EUROPEAN UNION AND TURKEY: PANEL DATA ANALYSIS

Kıvanç GÜNEY, Mehmet Fatih CİN

Abstract

In this study is examined effect of economic growth, inflation, foreign direct investigate and financial crisis on youth and general unemployment from the period of 1991-2016 of Turkey and European Union countries including Germany, Austria, United Kingdom, Denmark, Finland, France, the Netherlands, Ireland, Spain, Sweden, Italy, Cyprus, Malta, Poland, Portugal and Greece with panel data analysis.

As a result of the study, the affect of economic growth, inflation and foreign direct investments on youth unemployment and general unemployment is negative, while the affect of financial crisis is positive. Moreover, youth unemployment is more sensitive to the effects of macroeconomic factors than general unemployment.

Keywords: Unemployment, Youth Unemployment, Panel Data Analysis, European Union, Turkey.

Giriş

Günümüz küresel ekonomisinde işsizlik gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan tüm ülkelerin en önemli sorunu haline gelmiştir. İşsizlik nasıl ki küresel bir sorun olarak görülüyorsa genç işsizlik de aynı doğrultuda hükümetlerin ortak bir sorunu olarak görülmektedir. İlk olarak 1980'lerde sanayileşmiş ülkeler için ciddi bir sorun olarak ortaya çıkan genç işsizliği, 21.yüzyıl başında işgücü piyasalarında yaşanan kırılmalar ile tüm ülkelerin karşı karşıya geldiği ekonomik ve sosyal bir sorun olarak devam etmektedir. Son 20 yıllık süreçte dünya genelinde genç nüfus 139 milyon kişi artarken genç işgücü 35 milyon kişi daralmıştır. Gençlerin işgücüne katılım oranı yine son 20 yılda %55'den %45'e düşüş göstermiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization, ILO) 2018 yılı tahminlerine göre dünya genelinde işsizlik oranı %5.8 iken genç işsizlik oranı %13.1'dir. Özellikle yükselen ve gelişmekte olan ülkelerde her beş genç işçiden ikisinden fazlası ya işsizdir ya da çalıştığı halde yoksuldur ki bu durum tüm toplumları etkileyen çarpıcı bir gerçektir.

Genç işsizliğinin oluşumuna neden olabilecek faktörler genel olarak makro ve mikro boyutta incelenmek üzere iki şekilde kategorize edilmekle birlikte en önemli nedeni kuşkusuz düşük makroekonomik performanstır. Ekonomik büyümenin olmaması, kriz dönemlerinde yaşanan toplam talepteki düşüş tüm bireyleri etkilemekle birlikte yüksek konjonktürel oynaklığa sahip olan genç bireyleri daha fazla etkilemektedir. İşletmelerin devamlılıklarını sürdürmeleri ve istihdam arz etmelerinin kar elde etmelerine bağlı olduğu düşünüldüğünde durgunluk ve kriz dönemlerinde işverenler yeni işçi almaktan kaçınacak ve işçi sayısının azaltılması gereken durumlarda ilk olarak gençleri işten çıkaracaklardır. Bunun nedeni, gençlerin daha az spesifik deneyim kazanmış olmaları, şirketlerin genç çalışanları için daha az eğitim yatırımı yapmaları, yetişkin bir işçiye göre daha az harcama yapmış olmaları ve gençlerin kıdem tazminatının yetişkinlere kıyasla daha düşük olması ile şirketler için daha az maliyetli olmalarıdır.

Gençlerin iş dünyasındaki dezavantajlı konumu nedeniyle Dünya genelinde olduğu gibi Avrupa Birliği ve Türkiye'de de genç işsizlik oranları, genel işsizlik oranının iki katı seviyesinde seyretmektedir. Avrupa ülkeleri arasında önemli farklılıklar olmasına rağmen gençlerin işgücü piyasası entegrasyonu ülkeler arasında da büyük farklılıklar göstermektedir. Özellikle Güney Avrupa'da gençlerin işgücü piyasası entegrasyonu oldukça sorunlu olup, genç işsizlik oranları İspanya ve Yunanistan'da %50'yi geçmiş haldedir. Bunun yanında Doğu Avrupa'da da gençlerin işgücü piyasasına geçişleri birçok belirsizlik içermektedir. Buna karşılık Avusturya, Almanya,

Danimarka, Hollanda ve İsviçre’de genç işsizliği %10 seviyelerindedir (De Lange, vd. 2014).

Tablo 1. Avrupa Birliği Ülkeleri’nde Genç İşsizlik Oranları

	1991	2000	2008	2009	2010	2015	2017
AB-28	18,8	19,9	16,3	20,8	22,1	22,6	19,2
Almanya	5,5	8,5	10,5	11,2	9,8	7,2	6,4
Avusturya	3,7	6,3	8,4	10,6	9,4	10,5	10,3
Belçika	13,8	15,2	17,9	21,9	22,4	22,1	18,9
Bulgaristan	41,9	33,3	12,6	16,0	21,9	21,6	14,3
Birl.Krallık	13,8	12,0	15,0	19,1	19,8	14,6	11,6
Çek Cum.	4,7	16,8	9,8	16,6	18,3	12,6	8,3
Danimarka	11,4	6,7	7,9	11,8	13,9	10,7	11,3
Estonya	3,3	21,0	11,9	27,3	32,8	13,1	13,9
Finlandiya	14,9	29,6	16,3	21,4	21,3	22,3	19,9
Fransa	19,4	20,4	18,2	22,8	22,4	24,5	23,5
Hırvatistan	40,6	35,9	23,5	25,0	32,2	42,4	25,8
Hollanda	11,0	5,2	5,2	6,6	8,7	11,2	8,7
İrlanda	23,0	6,4	13,4	24,3	27,7	20,7	13,6
İspanya	30,6	25,2	24,5	37,9	41,7	48,4	39,3
İsveç	7,8	12,3	19,8	24,7	24,5	20,0	18,2
İtalya	28,5	31,4	21,2	25,3	27,9	40,5	36,8
Kıbrıs Rum	6,2	9,4	8,4	12,9	15,5	31,4	23,1
Letonya	34,5	21,2	13,6	33,3	36,0	16,2	17,0
Litvanya	32,0	28,5	13,3	29,6	35,7	16,2	13,5
Lüksemburg	2,6	6,3	17,5	17,0	14,2	17,2	16,9
Macaristan	18,1	12,3	19,5	26,5	26,4	17,1	11,3
Malta	11,9	11,8	11,6	14,4	13,2	11,7	10,0
Polonya	25,2	35,1	17,1	20,4	23,6	20,6	14,6
Portekiz	8,5	8,1	16,6	20,2	22,7	32,0	22,9
Romanya	24,6	17,6	18,7	20,9	21,8	21,5	18,3
Slovakya	22,6	36,7	19,0	27,3	33,6	26,4	18,2
Slovenya	22,1	16,3	10,5	13,6	14,6	16,3	13,3
Yunanistan	23,2	28,6	21,7	25,5	32,7	49,8	42,7

Kaynak: <https://data.worldbank.org/ET>: 07.05.2018

Tablo 1’de Avrupa Birliği Ülkeleri’nde Genç İşsizlik Oranları yer almaktadır. Tablo 1’e göre 2007-2008’de patlak veren ve 2008-2009’da büyük bir durgunluk ile devam eden ekonomik kriz, genç işsizlik oranları açısından bazı Avrupa ülkelerini diğerlerinden daha fazla etkilemiştir. Ekonomik krizin genç işsizlik oranları üzerindeki etkisini Almanya gibi

ekonomisi güçlü bir ülke zaman içinde düzeltebilirken, Hırvatistan, İspanya, Portekiz ve Yunanistan için eski genç işsizlik oranlarına dönmek mümkün olmamıştır. Bunun yanında Baltık ülkeleri ekonomileri 2008 küresel ekonomik krizden en çok etkilenen ülkeler arasında yer almıştır. Tablo 1'e göre, Litvanya, Letonya ve Estonya gibi geçiş ekonomilerinde kriz öncesi %15 seviyesinin altında seyreden genç işsizlik oranları kriz dönemi sonrası %35 seviyelerine kadar artış göstermiştir.

Avrupa Birliği ülkelerinde genç işsizlik oranlarına genel anlamda bakılırsa, AB-28 düzeyinde 2008 kriz yılına kadar %16,3'e gerileyen genç işsizlik oranı kriz dönemi itibariyle yükselişe geçmiş ve 2010 yılında %22'yi aşmıştır (Tablo 1). 2017 yılında ise AB-28 düzeyinde genç işsizlik oranı %19,2 olarak gerçekleşmiş ve her ne kadar genç işsizlik oranlarında iyileşme görülse de genç işsizlik halen Avrupa'da önemli bir ekonomik ve sosyal bir sorun olarak devam etmektedir. Tablo 1'e göre 2017 yılında Avrupa Birliği içerisinde Yunanistan (%42,7), İspanya (%39,3) ve İtalya (%36,8) en yüksek genç işsizlik oranlarına sahip ülkeler olarak dikkat çekmektedir. Öte yandan, Almanya, Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Avusturya ve Malta gibi ülkelerde genç işsizliği %10 ve altında seviyede seyretmektedir.

Genç işsizlik, Avrupa Birliği'ne üye devletlerin sosyal ve ekonomik geleceği adına önemli bir yük taşımaktadır. Bu açıdan, Genç işsizlik sorununu dikkate alan Avrupa'da, gençlerin istihdamının artırılması ve işgücü piyasasına gençlerin aktif katılımının sağlanması politika hedeflerinin en üst sıralarında yer almaktadır. Diğer yanda, Avrupa Birliği ülkelerine kıyasla genç bir nüfusa sahip Türkiye ise dinamik bir ekonomi oluşturmak için daha avantajlı durumdadır. Bununla birlikte genç işsizlik sorunu Türkiye ekonomisinde de en önemli problemler arasında yer almaktadır.

Türkiye'de 1960-1980 yılları arasındaki ithal ikameci politikardan dışa açık ekonomik politikalara geçilmesi ile başlayan genç işsizlik sorunu üzerindeki negatif şoklar (Okur, 2015), 2001 ve 2008 ekonomik krizi ile devam etmiştir. Tablo 2'de yer alan Türkiye'nin 1991-2017 yılları arasındaki genç işsizlik oranları da Türkiye'de genç işsizlik oranların özellikle kriz döneminde ekonomide yaşanan kırımlara karşı duyarlı olduğunu göstermektedir. Özellikle 2008 küresel krizin etkisi ile genç işsizlik 2009 yılında en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2012 yılına doğru toparlanma sürecine giren genç işsizlik oranlarının son yıllarda tekrar artış eğilimine girdiği gözlemlenmektedir. 2012 yılından sonra düzenli bir şekilde artarak devam eden genç işsizlik oranları 2017 yılında tekrar %20 seviyesini aşarak kriz dönemi sonrasındaki en yüksek noktaya ulaşmıştır.

Tablo 2. Türkiye’de Genç İşsizlik Oranları (1991-2017)

Yıllar	Genç İşsizlik %	Yıllar	Genç İşsizlik %
1991	15,4	2008	18,5
1995	13,5	2009	22,8
2000	13,1	2010	19,7
2001	16,2	2011	16,7
2002	19,2	2012	15,7
2003	20,5	2013	16,9
2004	20,6	2014	17,8
2005	19,9	2015	18,5
2006	16,4	2016	19,5
2007	17,2	2017	20,3

Kaynak: ILOSTAT, ET: 07.05.2018

Tablo 2’ye göre Türkiye’nin 2017 yılı genç işsizlik oranı (%20,3) AB-28 düzeyindeki ortalama genç işsizlik oranının (%19,2) üzerine çıkarken birlik içerisindeki Yunanistan, İspanya, İtalya, Hırvatistan, Fransa, Kıbrıs Rum Kesimi ve Portekiz’den sonra genç işsizlik oranının en yüksek olduğu sekizinci ülke konumundadır. Bununla birlikte Avrupa Birliği ülkelerine kıyasla oldukça genç bir nüfusa sahip olan Türkiye için “demografik fırsat penceresi” olarak adlandırılan süreç yaşanmaktadır ve yapılan nüfus projeksiyonlarına göre bu dönem 2010-2041 yılları arasında ifade etmektedir. 2050 yılına gelindiğinde ise 15-24 yaş arası genç nüfusun yaklaşık 11 milyona düşeceği öngörülmektedir. Dolayısıyla beşeri sermayenin geliştirilmesi ile genç nüfusa sahip olan Türkiye için bu potansiyelin değerlendirilmesi açısından önemli bir fırsat bulunmaktadır. (Çavdar, 2017). Bu açıklamalar doğrultusunda çalışmanın amacı 1991-2016 döneminde Avrupa Birliği ve Türkiye’de makroekonomik faktörlerin genç işsizlik ve genel işsizlik üzerindeki etkisinin incelenmesi ve bu etkilerin genç ve genel işsizlik oranları üzerindeki sonuçlarını karşılaştırarak işsizlik sorununun çözümüne yönelik politika yapıcılara ışık tutacak bilgiler sunmaktır.

Literatür

Genç işsizliğin dinamiklerini inceleyen öncü çalışmalardan biri Clark ve Summers (1982)’ın bireylerin işsizlikten işgücüne geçme durumlarını inceledikleri ve geçiş matrisi oluşturarak işgücüne geçiş olasılıklarını hesapladıkları çalışmalarıdır. Bu çalışmanın devamında genç işsizliği farklı ülkeler, farklı dönemler ve farklı ekonometrik teknikler ile inceleyen birçok

çalışma yapılmıştır. Türkiye ve Avrupa Birliği'ne üye ülkeler için yapılan çalışmalar arasından Kolev ve Saget (2005), 10 Güney ve Doğu Avrupa ülkesi için 2001 yılında gerçekleştirilen işgücü anketleri ve yaşam standardı ölçüm araştırmalarından elde edilen verilerle genç işgücü piyasasını incelemişlerdir. Çalışmaya göre ekonomik iyileşmenin belirtilerine rağmen Güney ve Doğu Avrupa ülkelerinde genç işsizlik oranının Avrupa Birliği ortalamasından 2,5 kat ve yetişkin işsizlik oranından 3 kat daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Verick (2009), finansal krizlerin genç işsizliği üzerindeki etkisini İspanya, Norveç, Finlandiya, İsveç ve Japonya'daki büyük finansal krizlerden önce ve sonra olarak incelemiştir. Finansal bir çöküşün ardından, bu ülkelerin ekonomilerinde diğer ekonomik durgunluklarda görüldüğünden daha uzun bir süre boyunca büyük bir düşüş veya yavaşlama olduğuna değinmiştir. Sonuç olarak, finansal krizlerin ekonominin yeniden büyümesinden sonra da uzun süre gençleri olumsuz etkilediğini özellikle de inşaat gibi krizden ağır biçimde etkilenen sektörlerdeki genç erkeklerin oranının payının önemli bir biçimde arttığını belirtmiştir.

Arpaia ve Curci (2010), Avrupa Birliği ülkeleri için 2008-2009 ekonomik durgunluğundan sonra işgücü, işsizlik ve çalışma saati ve ücreti ekseninde işgücü piyasası düzenlemelerinin geniş bir analizini yapmışlardır. Ayrıca, düşük nitelikli, deneyimli ve güvenli bir iş sözleşmesi olmayan işçilerin büyük durgunluğun ağırlığını daha şiddetli hissettiklerini ve bunun sonucunda da gençlerin işsizlik oranlarında büyük bir artış olduğunu vurgulamışlardır.

Perugini ve Signorelli (2010), 1999-2006 dönemini baz alarak Avrupa Birliği ülkelerini doğu-batı olarak ayırıştırarak genç işgücü piyasasını etkileyen faktörleri dinamik mekânsal panel veri analizi ile incelemişlerdir. Analiz sonuçlarına göre kadın ve erkek genç işsizliğinin belirleyicileri farklılık göstermiştir. Ayrıca çalışmada ücret yönetim politikasının, genç işsizliğini azaltmada genel bir olumlu etkisi olduğu görülmektedir.

Bell ve Blanchflower (2011), 2008-2009 dönemlerinde görülen ve büyük durgunluk olarak adlandırılan ekonomik krizin Avrupa Birliği ülkelerindeki genç işgücü piyasaları üzerinde etkisini probit model ile incelemişlerdir. Elde edilen bulgulara göre kriz nedeniyle Baltık Ülkeleri, Yunanistan, İrlanda, Slovakya ve İspanya gibi inşaat sektöründeki balon etkilerine maruz kalan ülkelerde genç işsizliği oranında çok büyük artışlar görülmüştür.

Kabaklarlı ve Gür (2011), Türkiye'deki genç işsizlik sorununun ekonomik belirleyicilerini 2005-2010 dönemini içeren aylık veriler ile Johansen eşbütünleşme analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucuna göre, genç işsizlik oranını, enflasyon ve verimlilik pozitif yönde etkilemektedir. Buna göre Philips teorisinin Türkiye için geçerlidir. Bununla birlikte GSYH'daki büyümenin genç işsizliği azalttığı ve istihdam başına düşen reel yatırımlardaki artışın genç işsizliği artırdığı elde edilen bulgular arasındadır. Choudhry, Marelli ve Signorelli (2012), 1980-2005 dönemini baz alarak finansal krizlerin genç işsizlik üzerindeki etkisini 75 ülke için sabit etkiler panel veri analizi ve Arellano Bond dinamik panel veri analizi ile incelemişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre finansal krizlerin genç işsizlik üzerindeki etkisi anlamlı ve pozitif bulunmuş ve genel işsizlik oranlarına kıyasla genç işsizlik üzerindeki etkisi daha büyük olmuştur. Bunun yanında, krizlerin etkisinin kriz tarihinden itibaren 5 yıl boyunca devam ettiği ve krizin en şiddetli etkisinin ikinci ve üçüncü yıllarda yaşandığı sonucu elde edilmiştir. Çalışmada ayrıca kontrol değişkeni olarak kullanılan GSYH ve enflasyon değişkenleri genç işsizlik üzerinde negatif bir etkiye sahiptir.

O'Higgins (2012), 1998-2011 dönemi çeyreklik veriler ile genç işsizlik ile GSYH arasındaki ilişkiyi Avrupa Birliğine üye ülkeler için hem yatay-kesit hem de zaman serisi regresyon modelleri ile analiz etmiştir. Analiz sonuçlarına göre durgunluk döneminde bazı ülkelerde genç işgücünde geçici istihdamın oranı yükselmeye devam etmektedir.

Bruno, Marelli ve Signorelli (2014), 2000-2010 dönemi için Avrupa Birliği'nin beş farklı bölge grubu için genç işsizlik oranları üzerinde son yıllardaki ekonomik krizlerin etkisini belirlemek amacıyla Genelleştirilmiş Momentler Yöntemi (GMM) ve kukla değişkenli EKK dinamik panel veri tahmin edicisini kullanmışlardır. Elde edilen sonuçlara göre GSYH büyümesinin toplam işsizlik üzerindeki etkisi 2010 yılında kriz öncesi döneme oranla çok daha küçüktür ve sifıra yakın hale gelmektedir.

Caporale ve Gil-Alana (2014), 1980-2005 yıllarını kapsayan 15 Avrupa ülkesi için eşbütünleşme testlerini kullandıkları çalışmada genç işsizliğinin rassal özelliklerini ve makroekonomik belirleyicilerini araştırmışlardır. Çalışmada Avrupa'da genç işsizliği ile GSYH ve enflasyon arasında uzun vadeli ilişkilerin varlığına dair kanıtlar sunulmuştur.

Dietrich ve Möller (2015), 1995-2014 dönemini baz alarak AB-15 ülke grubu için genç ve yetişkin işsizliği arasındaki ilişkiyi panel veri analizi ile incelemişlerdir. Çalışmada reel GSYH'nin cari ve bir dönem gecikmeli

büyüme oranının yetişkin işsizliği ve genç işsizliği üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu gösterilmektedir.

Günaydın ve Çetin (2015), 1988-2013 dönemi için Türkiye’de genç işsizlik sorunun belirleyicilerini ARDL sınır testi ve Granger nedensellik testi ile incelemiştir. Analiz sonuçlarına göre uzun ve kısa dönemde kişi başına reel gelir, ticari açıklık ve doğrudan yabancı sermayenin genç işsizlik üzerinde negatif ve anlamlı bir etkisi bulunmuştur. Uzun dönemde ise genç işsizlik ve doğrudan yabancı sermaye arasında çift yönlü bir nedensellik bulunurken kişi başına reel gelir, enflasyon ve ticari açıklıktan genç işsizliğe doğru tek yönlü nedensellik tespit edilmiştir.

Pastore ve Giuliani (2015), 2001-2011 dönemini baz alarak 21 Avrupa ülkesinde genç işsizliğin belirleyicilerini sabit etkiler modeli için kukla değişkenli EKK ve dinamik sistem GMM ile tahmin etmişlerdir. Çalışmada, iktisadi beklentilerle tutarlı olarak, GSYH büyüme oranı ile genç işsizlik oranı arasında negatif ilişki bulunmuştur.

Inozemtsev (2016), Rusya ve Almanya'daki genç işsizliğinin karşılaştırmalı analizini ve bunun üzerindeki mekansal etkilerin boyutunu incelemiştir. Elde edilen sonuçlara göre Rusya'da genç işsizlik artarken, Almanya'da azalmaktadır. Bunun yanında, ekonomik açıdan, yüksek ya da düşük işsizlik oranı bulunan bölgeler için mekansal kümelenmelerin varlığı bulunmaktadır. Tomic (2016), 2002-2014 yıllarını baz alarak Avrupa Birliği'ne üye 28 ülke için panel veri modelleri kullanarak genç işsizliğine etki eden faktörleri belirlemiştir. Ampirik sonuçlar Avrupa Birliği'ndeki genç işsizliğinin GSYH'de düşük büyüme kaydeden ve yüksek kamu borcunun olduğu ülkelerde daha çok görüldüğü yönündedir.

Coşan, Şahin ve Yörübulut (2017), genç işsizlik problemini Türkiye ve Güney Avrupa ülkeleri olan İspanya, İtalya, Portekiz, Yunanistan ülkeleri için incelemiştir. Çalışmada, genç işsizlik oranlarını, ülkelerin eğitim sistemindeki katılık ve okul-ış geçişlerinde yaşanan problemlerin arttırdığı vurgusu yapılmıştır.

Çondur ve Şimşir (2017), 1991-2016 yıllarında Türkiye’de eğitim harcamaları ve ekonomik büyüme ile genç işsizlik arasındaki ilişkiyi EKK yöntemi ile incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre eğitim harcamalarının GSYH'daki payının artmasının genç işsizliği arttırdığı bunun yanında GSYH'daki büyümenin işsizliği azalttığı yönünde bulgular elde edilmiştir. Gülel ve Tunca (2017), TÜİK 2015 yılı Hanehalkı İşgücü İstatistiklerinden yararlanarak Türkiye’de genç işsizliğini mekânsal regresyon analizi

kullanarak analiz etmişlerdir. Analiz sonuçlarına göre en düşük işgücüne katılım oranları ülkenin doğu ve kuzeydoğu bölgelerinde gözlenirken, en yüksek oran İzmir ve Edirne gibi batı bölgelerinde görülmektedir. Benzer şekilde, en yüksek genç işsizlik oranları TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgelerinde görülmektedir.

Avrupa Birliği ve Türkiye’de genç işsizlik sorununu inceleyen çalışmalarda genç işsizliğin makroekonomik belirleyicileri olarak ülkelerin ekonomik büyümesi, enflasyon ve yabancı doğrudan yatırım oranları ve ekonomik krizlerin olduğu dönemleri dikkate alınmıştır. Çalışmalardan sağlanan sonuçlara göre ekonomik krizler genç işsizliği önemli ölçüde arttırırken, ekonomik büyüme azaltmaktadır. Bunun yanında genç işsizlik oranları, ülkelerin eğitim sistemi ile iş piyasasının uyumsuzluğunun yanında iş gücü piyasasında gençlerin daha dezavantajlı olmasından kaynaklanmaktadır.

Veri ve Model

Çalışmada 28 Avrupa Birliği ülkesinden 16 Avrupa Birliği ülkesi; Almanya, Avusturya, Birleşik Krallık, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Kıbrıs, Malta, Polonya, Portekiz, Yunanistan ve Türkiye’de genç ve genel işsizliği belirleyicileri incelenmiştir. Diğer Avrupa Birliği ülkeleri, çalışmada kullanılan değişkenlere ilişkin 1991-2016 yıllarına ait gözlemleri bulunamadığı için çalışmada yer almamaktadır.

Çalışmadaki değişkenler literatür ve özellikle Choudhry, Marelli ve Signorelli (2012)’nin çalışması takip edilerek oluşturulmuştur. Buna göre 16 Avrupa Birliği ülkesi ve Türkiye için 1991-2016 yıllarına ait genç işsizlik oranı (GİO), genel işsizlik oranı (İO), gayrisafi yurtiçi hasıla (GSYH), enflasyon (ENF), doğrudan yabancı yatırım (FDI) verileri kullanılmıştır. Veriler Dünya Bankası Göstergeleri (World Development Indicators, WDI) veri tabanından elde edilmiştir. Çalışmada ayrıca ele alınan yıllarda ülkelerde ekonomik kriz olduysa 1, olmadıysa 0 değerini alan bir kukla değişken oluşturulmuş ve oluşturulan kriz değişkeni açıklayıcı değişken olarak modele dahil edilmiştir. Kriz değişkeninin oluşturulması amacıyla Lo Duca vd. (2017) ile Laeven ve Valencia (2013) ’nın Avrupa Merkez Bankası’nda yayınlanan Avrupa Ülkeleri Finansal Krizler Veri Tabanı Raporu’ndan faydalanılmıştır.

Çalışmada kullanılan veriler yardımı ile hem genç işsizliğin hem de genel işsizliğin makroekonomik belirleyicileri araştırılmıştır. Genç işsizliğin belirleyicilerin tahmini için oluşturulan model Eşitlik (1) ve genel işsizliğin belirleyicilerinin tahmini için oluşturulan model Eşitlik (2) ile gösterilmektedir.

$$GİO_{it} = \beta_0 + \beta_1 GSYH_{it} + \beta_2 ENF_{it} + \beta_2 FDI_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

$$İO_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 GSYH_{it} + \alpha_2 ENF_{it} + \alpha_2 FDI_{it} + v_{it} \quad (2)$$

Burada i , ülkeleri ve t , zamanı göstermek üzere ε_{it} ve v_{it} sıfır ortalama ve sabit varyanslı, bağımsız ve benzer dağılımlı hata terimleridir.

Çalışmada Avrupa Birliği ülkeleri gibi özel bir ülke grubu ile ilgilenmesi nedeniyle sabit etkiler panel veri modelinden yararlanılmaktadır (Bkz. Baltagi, 2008, s. 12).

Araştırma Bulguları

16 Avrupa Birliği ülkesi ve Türkiye'nin 1991-2016 yıllarını kapsayan genç işsizlik ve genel işsizlik sorununun belirleyicilerini ortaya çıkarmak amacıyla sırasıyla Eşitlik (1) ve Eşitlik (2) sabit etkiler tahmin edicisi ile tahmin edilmiştir. Tablo 1'de genç işsizlik sorununun belirleyicilerini ortaya çıkarmak amacıyla kurulan altı farklı modelin tahmin sonuçlarına göre her bir model istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Ayrıca modellerdeki istatistiksel olarak anlamlı katsayı tahminlerinin işaretleri iktisadi teori ile tutarlıdır.

Tablo 1'de yer alan Modified Wald testinde altı model için de birimlere göre sabit varyansın olduğunu söyleyen temel hipotez (H_0) reddedilmiştir. Buna göre altı modelde de değişen varyans sorunu görülmektedir. Otokorelasyonun varlığının sınanması amacıyla yapılan Baltagi-Wu LBI testine göre elde edilen rakamların ikiden çok küçük olması otokorelasyon sorununa işaret etmektedir. Pesaran yatay-kesit bağımsızlık testi sonucuna göre temel hipotez (H_0) reddedilmekte ve birimler arası korelasyonun olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 1. Genç İşsizlik için Sabit Etkiler Modeli Tahmin Sonuçları

	Model1	Model2	Model3	Model4	Model5	Model6
GSYH	-0.291** (0.112)	-0.322*** (0.111)	-0.434*** (0.108)	-0.474*** (0.107)	-0.493*** (0.111)	-0.546*** (0.114)
ENF	-0.109*** (0.031)	-0.095*** (0.032)	-0.096*** (0.031)	-0.098*** (0.032)	-0.106*** (0.036)	-0.129*** (0.040)
FDI	0.003 (0.009)	0.004 (0.008)	0.007 (0.008)	0.008 (0.008)	0.010 (0.008)	0.011 (0.008)
Kriz	3.822*** (0.718)	0.266 (0.952)	0.735 (0.928)	1.094 (0.924)	1.072 (0.940)	1.415 (0.977)
Kriz (-1)		5.483*** (0.650)	1.415 (1.076)	1.677 (1.064)	1.801* (1.074)	1.307 (1.116)
Kriz (-2)			5.199*** (0.856)	2.160** (1.059)	2.458** (1.069)	2.647** (1.083)
Kriz(-3)				4.156*** (0.848)	2.259** (1.096)	2.562** (1.112)
Kriz(-4)					2.625*** (0.901)	2.053* (1.132)
Kriz (-5)						0.846 (0.925)
Sabit	19.336*** (0.548)	18.845*** (0.540)	18.535*** (0.524)	18.042 (0.532)	17.721*** (0.547)	17.628*** (0.569)
F Testi	17.19***	23.10***	28.87***	29.97***	27.72***	25.20***
Modified Wald Test	1552.2***	806.43**	492.66***	529.16***	857.13***	988.37***
Baltagi-Wu LBI	0.401	0.443	0.418	0.402	0.379	0.417
Pesaran yatay-kesit bağımsızlık testi	10.963***	6.597***	3.575***	2.144*	1.367 ⁴	1.670*

Not: Parantez içindeki değerler katsayıların standart hatalarıdır. ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeylerini göstermektedir. F tablo değeri modelin anlamlılığı belirtmektedir.

Tablo 2’de genel işsizlik sorununun belirleyicilerini ortaya çıkarmak amacıyla kurulan altı farklı modelde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bunun yanında Tablo 2’de yer alan Modified Wald testinde altı model için de birimlere göre sabit varyansın olduğunu söyleyen Ho hipotezi reddedilmiştir. Buna göre altı modelde de değişen varyans sorunu görülmektedir. Baltagi-Wu LBI testine göre elde edilen rakamların ikiden çok küçük olması otokorelasyon sorununa işaret etmektedir. Pesaran yatay-kesit bağımsızlık testi sonucuna göre temel hipotez reddedilmekte ve birimler arası korelasyonun olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

⁴ Friedman(1937) ve Frees(1995,2004) yatay kesit bağımsızlık testlerine göre yatay kesit bağımlı olarak dikkate alınmıştır.

Tablo 2. Genel İşsizlik için Sabit Etkiler Modeli Tahmin Sonuçları

	Model1	Model2	Model3	Model4	Model5	Model6
GSYH	-0.116** (0.056)	-0.115** (0.056)	-0.160*** (0.055)	-0.171*** (0.055)	-0.197*** (0.056)	-0.230*** (0.057)
ENF	-0.053*** (0.015)	-0.049*** (0.016)	-0.051*** (0.016)	-0.053*** (0.016)	-0.061*** (0.018)	-0.072*** (0.020)
FDI	-0.0006 (0.004)	-0.0002 (0.004)	0.001 (0.004)	0.002 (0.004)	0.003 (0.004)	0.004 (0.004)
Kriz	1.728*** (0.361)	0.148 (0.484)	0.308 (0.477)	0.389 (0.474)	0.219 (0.475)	0.442 (0.491)
Kriz (-1)		2.394*** (0.447)	0.775 (0.554)	0.905* (0.546)	0.922* (0.543)	0.577 (0.561)
Kriz (-2)			2.178*** (0.441)	0.850 (0.544)	1.021* (0.540)	1.065* (0.544)
Kriz(-3)				1.814*** (0.435)	0.927* (0.554)	1.128** (0.559)
Kriz(-4)					1.223*** (0.455)	0.884 (0.569)
Kriz (-5)						0.481 (0.465)
Sabit		8.665*** (0.274)	8.503*** (0.270)	8.247*** (0.273)	8.154*** (0.276)	8.104 (0.286)
F Testi	13.45 ***	17.55***	20.65***	21.05***	19.97***	18.30***
Modified Wald test, chi2 (17)	3925.54***	1585.40***	1298.71***	4164.69***	6199.12***	9984.10***
Baltagi-Wu LBI	0.371	0.386	0.364	0.363	0.348	0.384
Pesaran yatay-kesit bağımsızlık testi	13.158***	10.422***	9.433***	8.616***	7.398***	7.785***

Not: Parantez içindeki değerler katsayıların standart hatalarıdır. ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeylerini göstermektedir. F tablo değeri modelin anlamlılığı belirtmektedir.

Tablo 1 ve Tablo 2’de yer alan genç işsizlik ve genel işsizlik için sabit etkiler modellerinin tahmin sonuçlarına göre altı modelde değişen varyans, birimler arası korelasyon ve otokorelasyon sorununu içermektedir. Bu nedenle bu modeller birimler arası korelasyonun yanında otokorelasyon ve değişen varyansı dikkate alan Parks (1967) ve Kmenta (1986) tarafından geliştirilen Esnek Genelleştirilmiş En Küçük Kareler (EGEKK) yöntemi ile tahmin edilmiştir.

Tablo 3'te genç işsizlik sorununun belirleyicilerini ortaya çıkarmak amacıyla kurulan altı farklı modelin EGEKK yöntemi ile elde edilen tahmin sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Genç İşsizlik için EGEKK Yöntemi Tahmin Sonuçları

	Model1	Model2	Model3	Model4	Model5	Model6
GSYH	-0.116*** (0.025)	-0.126*** (0.025)	-0.147*** (0.021)	-0.206*** (0.021)	-0.196*** (0.021)	-0.191*** (0.021)
ENF	-0.092*** (0.016)	-0.091*** (0.015)	-0.102*** (0.017)	-0.102*** (0.016)	-0.124*** (0.019)	-0.163*** (0.019)
FDI	-0.006*** (0.002)	-0.004** (0.002)	-0.005*** (0.002)	-0.004** (0.001)	-0.003* (0.001)	-0.003** (0.001)
Kriz	0.556*** (0.164)	0.579*** (0.181)	0.677*** (0.150)	0.889*** (0.159)	0.880*** (0.163)	0.985*** (0.169)
Kriz (-1)		1.023*** (0.169)	1.163*** (0.143)	1.447*** (0.153)	1.707*** (0.155)	1.602*** (0.158)
Kriz (-2)			1.753*** (0.138)	1.903*** (0.156)	2.030*** (0.157)	2.157*** (0.152)
Kriz(-3)				1.616*** (0.153)	1.941*** (0.161)	2.065*** (0.156)
Kriz(-4)					1.757*** (0.157)	2.085*** (0.157)
Kriz (-5)						0.331** (0.153)
Sabit	19.273*** (0.684)	18.998*** (0.753)	18.790*** (0.741)	18.639*** (0.648)	17.639*** (0.653)	17.647*** (0.561)
Wald chi2	78.73***	109.36***	343.37***	589.34***	635.05***	717.06***

Not: Parantez içindeki değerler katsayıların standart hatalarıdır. ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeylerini göstermektedir. F tablo değeri modelin anlamlılığı belirtmektedir.

Tablo 3'te yer alan Model 1'e göre GSYH, enflasyon ve doğrudan yabancı yatırımının katsayı tahminleri %1 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bulunmuştur. Bu bulguya göre ekonomik büyümenin, enflasyonun ve doğrudan yabancı sermayenin artması genç işsizliği azaltmaktadır. Ayrıca ekonomik büyümenin genç işsizliği en çok azaltan etmen olduğu görülmektedir. Buna ek olarak kriz değişkeninin katsayı tahmini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bulunmuştur. Bu bulguya göre finansal kriz yıllarında işsizlik oranların arttığı sonucu elde edilmektedir.

Tablo 3'te yer alan Model 2'ye Model 1'den farklı olarak kriz değişkeninin bir gecikmeli değeri eklenmiştir. Benzer şekilde Model 6'ya kadar kriz değişkeninin birer gecikmesi eklenerek, genç işsizliği üzerinde finansal krizlerin sürekli etkisi incelenmiştir. Model 1-Model 6 için EGEKK yöntemi tahmin sonuçlarına göre modeller istatistiksel olarak anlamlı ve bütün

modeller için GSYH, enflasyon ve doğrudan yabancı yatırım ile genç işsizlik arasında negatif ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Finansal krizin, genç işsizliği üzerindeki etkisine bakıldığında ise Model 2’de yer alan kriz değişkeninin katsayı tahmini 0.579 iken kriz(-1) değişkeninin katsayı tahmini 1.023 olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre finansal krizin ortaya çıktığı döneme göre bir dönem sonra genç işsizliği üzerindeki etkisi daha fazla olmaktadır. Benzer şekilde Model 2’de finansal krizin iki dönem sonra genç işsizliği üzerindeki etkisinin finansal krizin ortaya çıktığı dönem ve bir sonraki döneme göre daha fazla olduğu sonucu elde edilmiştir. Model 3, Model 4 ve Model 5’de yer alan sonuçlara göre ikinci dönemden sonra krizin genç işsizliği üzerindeki etkisinin giderek azaldığı ancak üçüncü ve dördüncü yılda da önemli bir oranda olduğu görülmektedir. Genel olarak bakıldığında ise finansal krizlerin olduğu dönemde genç işsizlik oranları artmakla birlikte bu artışın en çok ikinci yılda daha sonra üçüncü ve dördüncü yılda kritik oranlarda olacağı ancak krizlerden 5 yıl sonra işsizlik oranlarının azalmaya başlayacağı söylenebilmektedir. Benzer şekilde Choudhry vd. (2012) de genç işsizlik için krizin kötü etkisinin beş yıl boyunca işsizlik oranları üzerinde görüleceği ancak beş yıldan sonra bu etkinin kaybolacağından bahsetmişlerdir.

Tablo 4’te genel işsizlik sorununun belirleyicilerini ortaya çıkarmak amacıyla kurulan altı farklı modelin EGEKK yöntemi ile elde edilen tahmin sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4. Genel İşsizlik için EGEKK Yöntemi Tahmin Sonuçları

	Model1	Model2	Model3	Model4	Model5	Model6
GSYH	-0.059*** (0.105)	-0.054*** (0.009)	-0.066*** (0.009)	-0.078*** (0.009)	-0.079*** (0.007)	-0.068*** (0.006)
ENF	-0.043*** (0.009)	-0.036*** (0.007)	-0.045*** (0.009)	-0.057*** (0.011)	-0.073*** (0.008)	-0.091*** (0.009)
FDI	-0.001* (0.0005)	-0.001** (0.0005)	-0.0003 (0.0005)	-0.0001 (0.0003)	-0.0002 (0.0003)	-0.00005 (0.0003)
Kriz	0.124* (0.067)	0.254*** (0.069)	0.238*** (0.065)	0.372*** (0.061)	0.267*** (0.042)	0.350*** (0.041)
Kriz (-1)		0.610*** (0.067)	0.632*** (0.064)	0.664*** (0.061)	0.829*** (0.042)	0.731*** (0.043)
Kriz (-2)			0.625*** (0.064)	0.691*** (0.062)	0.849*** (0.041)	0.867*** (0.040)
Kriz (-3)				0.628*** (0.065)	0.851*** (0.044)	0.898*** (0.044)
Kriz (-4)					0.854*** (0.045)	0.907*** (0.046)
Kriz (-5)						0.077* (0.042)
Sabit	8.757*** (0.357)	8.703*** (0.366)	8.892*** (0.368)	8.663*** (0.347)	8.278*** (0.248)	8.306*** (0.230)
Wald chi2	56.63***	156.02***	253.67***	401.48***	1224.25***	1220.19***

Not: Parantez içindeki değerler katsayıların standart hatalarıdır. ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeylerini göstermektedir. F tablo değeri modelin anlamlılığı belirtmektedir.

Tablo 4'te yer alan Model 1'e göre GSYH, enflasyon ve doğrudan yabancı yatırımın, ülkelerin işsizlik oranları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir etkisinin olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu bulguya göre ekonomik büyüme enflasyonun ve doğrudan yabancı sermayedeki artış ülkelerin işsizlik oranlarını düşürmektedir. Buna ek olarak kriz değişkeninin katsayısı istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bulunmuştur. Buna göre finansal kriz yıllarında genel işsizlik oranların arttığı sonucu elde edilmektedir.

Tablo 4'te yer alan Model 2-Model 6 için sırasıyla kriz değişkeninin bir gecikmeli değerleri eklenerek geliştirilen modeller tahmin edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre bütün modeller istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Model 1-Model 6 için GSYH ve enflasyon değişkenleri istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bulunmuştur. Bunun yanında Model 1-Model 2 için doğrudan yabancı yatırımı ifade eden FDI değişkeni istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bulunmasına rağmen katsayısı oldukça küçüktür. Bu değişken krizin 2, 3, 4 ve 5 gecikmesinin yer aldığı sırasıyla

Model 3, Model 4, Model 5 ve Model 6' da istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur.

Tablo 4'te finansal krizin işsizlik üzerindeki etkisine bakıldığında ise tüm modeller için katsayı tahminleri pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna ek olarak Model 1-Model 6'da yer alan sonuçlara göre finansal krizlerin olduğu dönemde genel işsizlik oranları artmakla birlikte bu artışın en çok dördüncü dönemde olduğu ancak bu dönemden sonra krizin etkisinin azaldığı görülmektedir.

Tablo 3'te yer alan genç işsizlik sorununun belirleyicilerinin araştırıldığı altı farklı modelin tahmin sonuçları ile Tablo 4'te yer alan genel işsizlik sorununun belirleyicilerinin araştırıldığı altı farklı modelin tahmin sonuçları karşılaştırıldığında ekonomik büyümenin ve enflasyonun genel işsizliğe göre genç işsizlik üzerindeki iki katı etkisinin olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre ekonomik büyüme ve enflasyon oranındaki bir artış daha çok işsiz gençlere fırsat yaratacaktır. Bunlara ek olarak kriz değişkeninin katsayı tahmini genç işsizlik için genel işsizliğe göre daha yüksektir. Bu bulgu Choudhry vd. (2012)'nin çalışması ve genç işsizlerin yetişkinlere göre krizlerden daha fazla etkilendiğini belirten ILO (2010)'un raporları ile de tutarlıdır.

Sonuç ve Politika Önerileri

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre 16 Avrupa Birliği ülkesi ve Türkiye'de ekonomik büyüme, enflasyon ve doğrudan yabancı yatırımlar genç işsizlik ve genel işsizlik oranını negatif etkilerken, finansal krizler pozitif etkilemektedir. Ayrıca genç işsizlik, genel işsizliğe kıyasla makroekonomik faktörlerin etkilerine daha fazla duyarlıdır.

Genç işsizlik üzerinde finansal krizlerin sürekli etkisi incelendiğinde ise finansal krizlerin olduğu dönemde genç işsizlik oranları artmakla birlikte bu artış en çok ikinci yılda daha sonra üçüncü ve dördüncü yılda kritik oranlardadır. Finansal krizlerin genel işsizlik üzerindeki etkisi ise en çok dördüncü dönemde gerçekleşmekte ve zamanla azalmaktadır. Genç ve genel işsizlik oranları, finansal krizden 5 yıl sonra azalmaya başlamaktadır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar göstermektedir ki seçili ülke grubu için ekonomik büyüme ve enflasyon oranındaki bir artış genel işsizlere göre genç işsizlere daha fazla fırsat yaratmaktadır. Finansal krizler ise genel işsizlere göre genç işsizleri daha olumsuz etkilemektedir.

Sonuç olarak finansal krizlerin, ekonomik büyüme ve doğrudan yabancı yatırım oranlarının genel ve genç işsizlik oranları üzerindeki etkisi de farklıdır. Böylece uygulamalı çalışmalar ile makroekonomik faktörlerin genç ve genel işsizlik oranlarına ayrı ayrı etkilerinin incelenmesi, iki tür işsizlik oranına karşı uygulanacak politikaların belirlenmesi, geliştirilmesi ve uygulanması açısından oldukça önemlidir.

Çalışmada elde edilen bulgular neticesinde, genç nüfus istihdamını artırmaya yönelik politikaların oluşturulması, gençlerin güvenilir işgücü olanaklarına sahip olması açısından önemlidir. Bu kapsamda, gençler arasında girişimciliğin teşvik edilmesinin yanında, yeni işçi alımının işverenler açısından ciddi bir maliyet olarak görülmesini engelleyecek sübvansiyonların sağlanması gerekmektedir. Bunun yanında, kayıt-dışı ekonominin kontrol altında tutulması ile gençlerin düşük ücretler ile yasal güvence ve sosyal güvenlik sistemi korumasından yararlanmadan çalışmalarının önüne geçilmelidir.

Finansal krizler ve ekonomik büyüme sürecinde yaşanan dalgalanmalar ile ortaya çıkan konjonktürel (dönemsel) işsizlik genç işgücünü daha fazla etkilemekte olup, işsizliğin yapısal hale gelmemesi açısından sanayileşme ve üretim odaklı ekonomi politikaları takip edilmelidir. Buna ek olarak ulusal istihdam politikaları değerlendirilerek mesleki eğitim, istihdam danışmanlığı hizmetleri ve girişimcilik faaliyetlerinin teşvikine ağırlık verilmesinin genç işsizlik üzerinde olumlu etkisi olacaktır.

Kaynaklar

- Arpaia, A., & Curci, N. (2010). EU labour market behaviour during the great recession. *Economic papers*, (405), 1-51.
- Baltagi, B. (2008). *Econometric analysis of panel data*. John Wiley & Sons.
- Bell, D., & Blanchflower, D. G. (2011). Young people and the Great Recession. *Oxford Review of Economic Policy*, 27(2), 241-267.
- Bruno, G. S., Marelli, E., & Signorelli, M. (2014). The rise of NEET and youth unemployment in EU regions after the crisis. *Comparative Economic Studies*, 56(4), 592-615.

- Caporale, G. M., & Gil-Alana, L. (2014). Youth unemployment in Europe: Persistence and macroeconomic determinants. *Comparative Economic Studies*, 56(4), 581-591.
- Choudhry, M. T., Marelli, E., & Signorelli, M. (2012). Youth unemployment rate and impact of financial crises. *International journal of manpower*, 33(1), 76-95.
- Clark, K. B., & Summers, L. H. (1982). The dynamics of youth unemployment. In *The youth labor market problem: Its nature, causes, and consequences* (pp. 199-234). University of Chicago Press.
- Coşan, B., Şahin, Ş., & Yörübulut, M. Ç. (2017). Küresel Ekonominin Kronik Sorunsalı Genç İşsizlik: Türkiye-Güney Avrupa (İspanya, İtalya, Portekiz, Yunanistan) Ülkelerinin Karşılaştırması. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 220-238.
- Çondur, F., & Bölükbaş, M. (2014). Türkiye'de İşgücü Piyasası ve Genç İşsizlik-Büyüme İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 47(2).
- De Lange, M., Gesthuizen, M., & Wolbers, M. H. (2014). Youth labour market integration across Europe: The impact of cyclical, structural, and institutional characteristics. *European Societies*, 16(2), 194-212.
- Dietrich, H., & Möller, J. (2015). Youth unemployment in Europe–business cycle and institutional effects. *International Economics and Economic Policy*, 13(1), 5-25.
- Gülel, F. E., & Tunca, H. (2017). Investigation of Youth Unemployment In Turkey With Spatial Interaction. *Unregistered Employment*, 108.
- Günaydın, D., & Çetin, M. (2015). Genç işsizliğin temel makroekonomik belirleyicileri: ampirik bir analiz. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute/Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22).

Inozemtsev, E. (2016). The Youth Unemployment In Russia And Germany: A Spatial Panel Data Analysis. *Asian Journal of Science and Technology*, 7(11), 3700-3706.

International Labour Organization (ILO), World Employment Social Outlook 2018, Geneva, ILO Pub., 2018.

Kabaklarlı, E., & Gür, M. (2011). Türkiye’de Genç İşsizlik Sorunu ve Ekonomik Belirleyicilerinin Uzun Dönem Eş-Bütünleşme Analizi. *Youth Unemployment Problem in Turkey and Analysis of Economic Determinants with Co-integration Model*, 1-16.

Kmenta, J. (1986). Elements of Econometrics. New York: Macmillan.

Kolev, A., & Saget, C. (2005). Understanding youth labour market disadvantage: Evidence from south-east Europe. *Int'l Lab. Rev.*, 144, 161.

Laeven, L., & Valencia, F. (2013). Systemic banking crises database. *IMF Economic Review*, 61(2), 225-270.

Lo Duca, M., Koban, A., Basten, M., Bengtsson, E., Klaus, B., Kusmierczyk, P., ... & Peltonen, T. (2017). *A new database for financial crises in European countries* (No. 194). European Central Bank.

O'Higgins, N. (2012). This time it's different? Youth labour markets during ‘the Great Recession’. *Comparative Economic Studies*, 54(2), 395-412.

Okur, A. (2015). *Türkiye’de genç işsizliği ve nedenleri*. Gazi Kitabevi.

Parks, R. W. (1967). Efficient estimation of a system of regression equations when disturbances are both serially and contemporaneously correlated. *Journal of the American Statistical Association*, 62(318), 500-509.

Pastore, F., & Giuliani, L. (2015). The determinants of youth unemployment. A panel data analysis. *Discussion Papers 2_2015. CRISEI, University of Naples" Parthenope"*, Italy Google Scholar.

K. GÜNEY, M. F. CİN

ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi/ Journal of Institute of Social Sciences
Cilt/Volume: 11, Sayı/Number: 1, (Nisan/April 2020): 232-252 (Atf için/To cite).

Perugini, C., & Signorelli, M. (2010). Youth labour market performance in European regions. *Economic change and restructuring*, 43(2), 151-185.

Tomić, I. (2016). What drives youth unemployment in Europe?. *Radni materijali Ekonomskog instituta, Zagreb*, (1), 5-40.

Verick, S. (2009). Who is hit hardest during a financial crisis? The vulnerability of young men and women to unemployment in an economic downturn.

World Development Indicators (WDI), (2018).
<https://databank.worldbank.org/> (Erişim Tarihi: 01.01.2018).uk/
[Retrieved 01Dec.2015].